

Mowi Norway AS
Postboks 4102 Sandviken

5835 BERGEN

Adm.enhet: Kyst- og havbruksavdelingen
Saksbehandler: Thorsen/Engelbreth
Telefon: 92060547/98013538
Vår referanse: 16/5223
Deres referanse:
Dato: 05.04.2019

Mowi Norway AS - Tilsagn om utviklingstillatelser

1 Innledning

Fiskeridirektoratet viser til søknad datert 14. april 2016 fra Marine Harvest Norway AS (nå Mowi Norway AS, og heretter også kalt «Mowi» eller «søker») om åtte utviklingstillatelser til utvikling av konseptet «Marine Donut».

Fiskeridirektoratets vedtak følger nedenfor i punkt 2. Videre følger en beskrivelse av saksforløpet og gjennomgang av søknaden i punkt 3 og 4. I punkt 5 blir det rettslige grunnlaget for vurderingen gjennomgått. Fiskeridirektoratets vurdering av søknaden følger i punkt 6. Herunder fremgår en beskrivelse av dokumentasjon, kunnskapsdeling, fremdriftsrapportering og målkriterier. Punkt 7 og punkt 8 omhandler henholdsvis oppfølging og adgang til klage på vedtaket.

2 Fiskeridirektoratets vedtak

Med hjemmel i laksetildelingsforskriften §§ 23, 23b og 28 gir Fiskeridirektoratet Mowi Norway AS tilsagn om to tillatelser på til sammen 1 100 tonn maksimalt tillatt biomasse til akvakultur av matfisk av laks, ørret og regnbueørret til utviklingsformål for en periode på inntil syv år fra lokalitet er klarert og tillatelsesdokument utstedt.

Vedtaket er fattet med følgende vilkår:

- Det er en forutsetning for å ta tilsagnet i bruk at det foreligger en tillatelse som inkluderer klarering av lokalitet.
- Utviklingstillatelsene skal drives i henhold til søknaden og det som er beskrevet i vedtaket her. Tillatelsene kan i henhold til dette kun benyttes i anlegg av den

omsøkte typen «Marine Donut». Dette gjelder frem til eventuell konvertering av tillatelsene, jf. laksetildelingsforskriften § 23c.

- **Biomasse fra utviklingstillatelser kan ikke benyttes på lokaliteter som ikke er tilknyttet utviklingstillatelsene. Utviklingstillatelsene er tillatelser som er tildelt til særlige formål, og vil ikke kunne inngå i en selskapsbiomasse med ordinære, kommersielle matfisktillatelser eller i konsernbiomasse, jf. akvakulturdriftforskriften §§ 47 flg.**

Mowi Norway AS er selv ansvarlig for å innhente nødvendige offentlige tillatelser før tilsagnet tas i bruk. Fiskeridirektoratet tar ikke stilling til hvorvidt det er nødvendig å søke om tillatelse fra andre eller flere sektormyndigheter enn myndighetene som normalt behandler søknader om tillatelse til akvakultur.

3 Bakgrunn

Mowi søkte 14. april 2016 om åtte utviklingstillatelser. Søker har sendt inn ny og/eller oppdatert dokumentasjon etter innsending av opprinnelig søknad. Fiskeridirektoratet informerte Mowi den 24. februar 2017 om at konseptet var omfattet av ordningen med utviklingstillatelser. Dette var ikke et bindende tilsagn. Den 7. juli 2017 fattet direktoratet vedtak om delvis avslag for 5 140 tonn av den omsøkte tillatelsesbiomassen. Nærings- og fiskeridepartementet fattet vedtak i klagesaken den 16. juli 2018, og opprettholdt Fiskeridirektoratets vedtak.

4 Søknaden og øvrig informasjon

4.1 Konseptbeskrivelse

4.1.1 Konstruksjonen

Konseptet skal bestå av en lukket oppdrettsenhet som er formet som en donut (torus). Hovedkonstruksjonen skal lages i materialet High Density PolyEthylene (HDPE) og skal fungere som en tett barriere mot ytre miljø for å hindre lusepåslag og smitte inn i anlegget. Marine Donut skal ha flyterør i toppen og avstivingsrør i bunn i tillegg til vertikale ballasttanker på sidene. Oppå anlegget skal det være en gangvei. Fôrsiloer skal enten plasseres i stabiliseringstanker eller på dekk.

Vann skal pumpes inn i anlegget fra vanddyp under lusebeltet for å forhindre lus og andre sykdommer og for å få jevnere temperatur gjennom sesongen. Inn- og utløp skal ha doble barrierer og i tillegg skal anlegget være utstyrt med nødstrømsaggregat og nødoksygeneringsutstyr i tilfelle sirkulasjonsstans. Innløpene skal kunne reguleres til forskjellige vanddyp i sjøen ved hjelp av en vinsj inne i innløpsrøret. Vannutskifting skal kunne være opp til 100% av samlet vannvolum i anlegget i løpet av en time. Sjøvannet inne i Marine Donut skal tilsettes oksygen via en venturi-ventil ved innløpet eller i selve konstruksjonen. Ifølge søker skal anlegget ved behov kunne isoleres ved å kjøre sirkulasjonspumper med oksygenering (eksempelvis i tilfeller ved oljeutslipp eller akutt

forurensing). Det skal være kontinuerlige strømninger inn i det lukkede systemet. Donut-formen på konseptet vil ifølge søker gi et godt hydrodynamisk strømningsbilde og gi fisken mulighet til kontinuerlig å svømme mot strømmen. Strømningsbildet skal kunne reguleres og skal være uavhengig av vanninntaket.

Søker opplyser at i drift skal 90% av anlegget ligge under vann for å gi god stabilitet og et godt visuelt uttrykk i naturen. Anlegget skal kunne heves og senkes for effektivt å kunne utføre renhold og vedlikehold. Pumper skal kunne snus 180 grader i innløpsrøret og pumpe ut vann slik at enheten tømmes og heves. Gjenstående vann i anlegget under nivået for vanninntaket skal tømmes via en dykkert pumpe. Anlegget skal kunne senkes igjen ved å pumpe inn vann.

Marine Donut skal produsere fisk fra 3 kg til slakt. For å tømme anlegget for fisk skal det brukes to skyveskott som samler fisken.

Anlegget skal ha følgende hoveddimensjoner: 16,5 m høyde, 54,5 m diameter, og totalt indre volum lik 22 000 m³. Søker opplyser at Marine Donut konseptet er tenkt å ligge i norske fjorder. Design levetid for konseptet skal være 20 år.

4.1.2 Avfallshåndtering

I anlegget skal slam samles opp og fraktes til land for bearbeiding og videreforedling. Anlegget skal ha seks slamfeller som skal sørge for at sedimenter og fôr-rester fjernes. I tillegg skal det være to dødfiskfeller for oppsamling av død fisk med tilhørende fiskekvern og ensilasjetank som skal samles på dekk.

4.1.3 Forankring

Konseptet skal forankres i fire punkter i strukturen under donuten. Fortøyningen skal spennes opp ved å bruke bøyer og på denne måten få en kraft som i hovedsak virker horisontalt på strukturen. Hver bøye vil ha to til tre liner koblet inn mot Marine Donut strukturen i bunn.

4.1.4 Overvåkingsparametere

Driftsjusteringer skal gjennomføres på grunnlag av målte vannkvalitetsparametere. For å sikre fiskevelferd skal søker overvåke parametere som temperatur, oksygennivå, CO₂, pH og salinitet. Biomasse, dødelighet og utfôringsprosent skal overvåkes ved hjelp av produksjonssoftware AquaFarmer.

4.2 **Status og fremdrift i prosjektet**

Søker har gjort et designarbeid og bestemt konstruksjonens konfigurasjon. Søker har utført beregninger for konstruksjonen og har levert design basis. Søker har inngått samarbeid med flere partnere som arbeider videre med analyser og konseptet.

4.3 Investeringer

Søker har i den opprinnelige søknaden anslått investeringskostnadene til ca. 65 millioner kroner pr. enhet ved realisering av fem enheter i fullskala. Samlet investeringskostnad for det opprinnelige omsøkte prosjektet er dermed 325 millioner kroner. Søker har i ettertid sendt inn et detaljert budsjett og kontantstrømanalyse. I det detaljerte budsjettet er totale investeringskostnader 200 millioner kroner ved utvikling og bygging av én enhet, og 400 millioner kroner for fem enheter. I tillegg vil det ifølge søker påløpe kostnader til klargjøring av lokalitet og båter, slik at kostnadene totalt sett ender på 444 millioner kroner ved realisering av prosjektet slik det er omsøkt.

5 Regelverk

Bestemmelser om utviklingstillatelser og hjemmel for tildeling finnes i forskrift om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 5.

Fiskeridirektoratet viser spesielt til følgende utdrag:

§ 22. Særlige formål

(...)

Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

(...)

§ 23. Generelle vilkår for tildeling og fornyelse

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til og fornyelse av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål etter en faglig vurdering. Varighet av tillatelse til særlige formål fastsettes etter en konkret behovsvurdering. (...) Utviklingstillatelse gis for inntil 15 år.

(...)

§ 23b. Særskilte tildelingsvilkår for tillatelse til utvikling

Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.

Søker skal dokumentere hvordan virksomheten vil ivareta den faglige kompetansen som er nødvendig for å oppfylle formålene i § 1 og § 22, herunder kompetansekrav gitt i forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakultur § 6. Prosjektet må inneha relevant faglig kompetanse for å gjennomføre prosjektet.

Utviklingsprosjektet skal dokumenteres på en metodisk forsvarlig måte. Kunnskapen skal deles slik at den kommer hele næringen til gode.

Ved tildeling av tillatelse skal det fastsettes, etter dialog med søker, hvordan innehaver av tillatelsen skal rapportere til Fiskeridirektoratet om fremdriften i utviklingsprosjektet. Det skal fastsettes målkriterier for når prosjektet anses gjennomført.

Det skal fastsettes en varighet for tillatelsen. Ved vurdering av varighet av tillatelsen, skal tidsperspektivet for utviklingsaktiviteten tillegges vekt.

(...)

§ 28b. Maksimal tillatt biomasse per tillatelse til særlige formål

Maksimal tillatt biomasse per tillatelse fastsettes etter en konkret vurdering hvor det blant annet skal tas hensyn til søkers behov. Maksimal tillatt biomasse per tillatelse skal ikke overstige 780 tonn (...).

(...)

Ved avgrensning av tillatelse til utvikling, skal det blant annet tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet.

(...)

6 Fiskeridirektoratets vurdering

6.1 Innledning

Det følger av bestemmelsene gjengitt ovenfor at avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelser bygger på en skjønnsmessig, faglig vurdering. Det følger videre av retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse at det er opp til

forvaltningens skjønn å vurdere prosjektet og om kriteriene for tildeling er oppfylt.¹ Søker har ikke rettskrav på å få tildelt utviklingstillatelse selv om prosjektet innebærer betydelige investeringer og betydelig innovasjon. Det stilles strenge krav for å få utviklingstillatelser.

Hovedformålet med tillatelser til akvakultur til matfisk av laks, ørret og regnbueørret til utviklingsformål er å bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode, jf. laksetildelingsforskriften § 22 annet ledd. Ifølge retningslinjene er formålet også å stimulere til økt bærekraft, ønsket omstilling og innovasjon og økt samlet verdiskaping i næringen. Videre skal utviklingstillatelser legge til rette for et teknologiløft i næringen ved at det gis akvakulturtillatelser til prosjekter som innebærer utvikling av nye teknologiske løsninger.

6.2 Teknologitvutvikling

Utviklingstillatelser kan tildeles prosjekter som kan bidra til å «*utvikle teknologi*», jf. laksetildelingsforskriften § 22 annet ledd. Retningslinjene presiserer at ordningen er avgrenset til produksjonsteknologisk utstyr/installasjoner. Det omsøkte prosjektet innebærer utvikling av en produksjonsenhet med integrerte systemer for oppdrett av fisk og er derfor produksjonsteknologisk utstyr.

6.3 Prosjektets bidrag til å løse miljø- og arealutfordringene

Utviklingstillatelsene skal legge til rette for utvikling av teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd. Ifølge retningslinjene vil dette blant annet kunne dreie seg om utvikling av oppdrettsanlegg som kan brukes lenger til havs og innerst i fjorder. Dette kan bidra til at tidligere uegnede arealer kan benyttes til oppdrett og at arealutnyttelsen i kystsonen totalt sett kan bli mer effektiv.

Fiskeridirektoratet har ikke holdepunkter for at konseptet er egnet til å brukes på mer eksponerte lokaliteter enn det som er i bruk i akvakulturnæringen i dag.

Marine Donut skal være helt lukket, men skal ha innløp og utløp for utskifting av vann. Anlegget skal ha dobbel sikringsbarriere på både inntak- og utslippspunktene. Fiskeridirektoratets vurderer på denne bakgrunn at sannsynligheten for rømming vil kunne reduseres sammenlignet med dagens konvensjonelle anlegg. Det er videre Fiskeridirektoratets vurdering at det lukkede anlegget utgjør en barriere mot smitte av lakselus, virus og bakterier, og at inntak av vann fra større vanddyp kan bidra til å redusere innførsel av lakselus i anlegget.

---

¹ Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, Nærings- og fiskeridepartementet

Hovedkonstruksjonen har en tett barriere mot ytre miljø. Anlegget har mulighet for å driftes med sirkulasjonspumper med oksygenering slik at det kan isoleres. Søker opplyser at dette kan være aktuelt eksempelvis ved ytre miljøkatastrofer. Søker skal også samle opp sedimenter og fôr-rester med slamfeller i enheten. I tillegg skal anlegget ha dødfiskfeller som skal ha tilhørende fiskekvern og ensilasjetank som samles på dekket til konstruksjonen. Fiskeridirektoratet vurderer at oppsamling av partikulært miljøavfall i Marine Donut kan bidra til å redusere utslippene og kan bidra til at anlegget kan benyttes på lokaliteter som i dag ikke er aktuelle for konvensjonelle oppdrettsanlegg på grunn av miljøpåvirkning eller strømforhold.

På bakgrunn av gjennomgangen ovenfor konkluderer Fiskeridirektoratet med at konseptet Marine Donut kan bidra til å løse flere av miljø- og arealutfordringene som næringen står overfor, jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd.

6.4 Betydelig innovasjon

Det fremgår av laksetildelingsforskriften § 23b første ledd at utviklingstillatelse kun kan tildeles prosjekter som innebærer «*betydelig innovasjon*».

Retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse slår fast at hva som skal anses som betydelig innovasjon er en skjønnsmessig vurdering. Ifølge retningslinjene skal det ved vurderingen tas utgangspunkt i definisjonen av utviklingsarbeid. Retningslinjene viser til Statistisk Sentralbyrå (SSB) sin definisjon av utviklingsarbeid som: «*...systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring, og som er rettet mot: å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger.*» I laksetildelingsforskriften § 23b annet ledd presiseres det at «*(u)tviklingsarbeid skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.*» Teknologien som utvikles må altså være ny eller vesentlig forbedret i forhold til det som er i alminnelig kommersiell bruk på akvakulturområdet.

Etter det Fiskeridirektoratet kjenner til er Marine Donut ulikt noe annet som er i alminnelig kommersiell bruk i akvakulturnæringen. Fiskeridirektoratet viser særlig til anleggets utforming som en torus og tilhørende løsninger for strømningsbildet, oppsamling av slam, inn- og utløp og barrierer mot rømming av fisk og lusesmitte.

Det fremgår av retningslinjene at det ikke skal tildeles tillatelse til like eller tilnærmet like prosjekter, da dette ikke vil bidra til å oppnå formålet med ordningen.² Marine Donut har likhetstrekk med Mowis konsept Egget.³ Begge konseptene skal være lukkede anlegg med fleksibelt innløpsrør, variabel inntaksdybde og med oppsamling av slam. Hovedforskjellene

² Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret punkt 3.1, Nærings- og fiskeridepartementet

³ Fiskeridirektoratets vedtak 1. mars 2018 (Marine Harvest Norway AS – «Egget»)

mellom de to konseptene er anleggenes utforming, materialvalg og strømningsbilde. Marine Donut skal lages i HDPE, mens Egget ifølge søknaden skal lages i et komposittmateriale. Strømningen i Marine Donut vil følge anlegget i en sirkel, mens strømningen skal være oppadgående i Egget. Marine Donut har også likhetstrekk med Lerøy Seafood Groups ASA sitt konsept Pipefarm.⁴ Hovedforskjellene mellom de to konseptene er anleggenes utforming og størrelse. Pipefarm skal dessuten brukes til postsmoltproduksjon, mens Marine Donut skal brukes til matfisk. Fiskeridirektoratet vurderer at disse forskjellene gjør konseptene tilstrekkelig ulike slik at likhetstrekkene mellom dem ikke hindrer tildeling av utviklingstillatelser til disse konseptene.

På denne bakgrunn og som følge av at konseptet kan bidra til å løse flere av miljø- og arealutfordringene næringen står overfor, vurderer Fiskeridirektoratet at prosjektet innebærer ny og vesentlig forbedret produksjonsteknologi.

Fiskeridirektoratet viser til at søker har utarbeidet design basis og har utført respons- og strukturanalyser av konseptet, samt analyser av strømningene i anlegget. Design basis beskriver blant annet hvilke regelverk og standarder som legges til grunn for analyser og beregninger. I utviklingen av Marine Donut skal søker først lage en prototype og deretter en fullskala enhet. Fiskeridirektoratet anser søkers utviklingsløp for å være hensiktsmessig. Fiskeridirektoratet anser etter dette prosjektet som realiserbart.

Etter en helhetsvurdering av prosjektet er Fiskeridirektoratet kommet til at prosjektet innebærer «*betydelig innovasjon*», jf. laksetildelingsforskriften § 23 b første og annet ledd.

6.5 Avgrensning av prosjektets omfang innenfor ordningen med utviklingstillatelser

Laksetildelingsforskriften § 28b gir bestemmelser om avgrensning av biomasse for tillatelser til særlige formål. Det skal ikke tildeles flere tillatelser enn det som er driftsmessig nødvendig for å kunne gjennomføre utviklingsprosjektet.⁵ Fiskeridirektoratet har i vedtak av 7. juli 2017 kommet til at Mowi kan tildeles inntil 1 100 tonn maksimalt tillatt biomasse til dette utviklingsprosjektet. Nærings- og fiskeridepartementet har i sin klageavgjørelse av 16. juli 2018 stadfestet Fiskeridirektoratets vedtak. Både Fiskeridirektoratet og departementet kom til at det er tilstrekkelig med én produksjonsenhet for å gjennomføre dette utviklingsprosjektet i samsvar med formålet med utviklingstillatelsene.

Fiskeridirektoratet har vurdert økonomien i prosjektet og uttalte blant annet følgende i vedtaket av 7. juli 2017:

«Marine Harvest har i den opprinnelige søknaden estimert totale investeringer til 325 millioner kroner. Hver enhet - Donut- er her oppgitt til å koste 65 millioner kroner for

⁴ Fiskeridirektoratets vedtak 16. november 2018 (Lerøy Seafood Group ASA – «Pipefarm»)

⁵ Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret punkt 5.2, Nærings- og fiskeridepartementet

innkjøp og utvikling. På forespørsel fra Fiskeridirektoratet sendte MHN inn et nytt og mer detaljert budsjett 22. mai 2017. Her har MHN økt investeringskostnadene til 70 millioner kroner pr. enhet og 230 millioner for fem enheter. Det er også lagt inn kapitalkostnad for utvikling, rensing av inntaksvann, fortøyning, kraftforsyning, oksygeneringssystem med mer. Kapitaltillegg utgjør 70 millioner for én enhet og 110 millioner for fem enheter. Total investeringskostnad for én enhet er budsjettet til 200 millioner kroner og totalt investeringskostnad ved fem enheter er budsjettet til 400 millioner. Søker har også lagt inn «klargjøring av lokalitet» og «båter» som egne budsjettposter på hhv. 30 millioner kroner og 14 millioner kroner, uavhengig av om det bygges en eller fem produksjonsheter.

Etter Fiskeridirektoratets vurdering kan ikke utgifter som uansett vil påløpe ved etablering av en ny lokalitet til akvakultur få betydning for vurderingen av om prosjektet medfører betydelige investeringer. De 30 millioner kroner som er satt opp i budsjettet til «klargjøring av lokalitet» kan dermed ikke tas med i vurderingen av om investeringene i prosjektet er betydelige.

Når det gjelder budsjettposten vedrørende «båt» legger Fiskeridirektoratet til grunn at når søker skal drive med akvakultur som ikke har landforbindelse, må anlegget kunne nås med båt eller annen innretning. Dette anses som en selvsagt infrastruktur som må være på plass for at anlegget skal kunne driftes. Søker oppgir ikke detaljer angående båtene og det er ikke noe i søknaden som tyder på at utvikling av en særlig type båt er en del av utviklingskonseptet. Fiskeridirektoratet finner ikke at utgifter til etablering av slik nødvendig infrastruktur kan inngå som en del av investeringskostnadene i utviklingsprosjektet og ser bort fra posten på 14 millioner kroner ved den videre vurderingen.»

Departementet har gjort en selvstendig vurdering av økonomien i prosjektet hvor det er lagt til grunn en markedsverdi på minimum 152 millioner kroner for en tillatelse på 780 tonn, slik at rabatten ved konvertering av én tillatelse på denne størrelsen dermed utgjør minimum 142 millioner kroner. Departementet uttaler blant annet følgende i klageavgjørelsen:

«Det er i hovedsak klagers driftsbudsjett som er lagt til grunn, med unntak av klagers anslag for laksepris, som vi anser som for lav. Vi har i stedet lagt til grunn Fish Pools forwardpriser for 2019, som vi anser som et mer objektivt anslag for fremtidige laksepriser. Søker har i sitt opprinnelige budsjett oppgitt investeringskostnader for en enhet på 200 mill. kroner, og for fem enheter på 400 mill. kroner. Vi legger da til grunn at første enhet, inkl. prototyper er 200 mill. kr, og at det vil koste 50 mill. kr per enhet for de neste fire. Senere har søker oppjustert sitt investeringsbudsjett til kr 501,83 mill kr, uten at de kan si noe mer om hvordan de ekstra kostnadene fordeler seg per enhet. Vi legger derfor til grunn at disse vil fordele seg enten jevnt per enhet eller med tilsvarende fordeling som det opprinnelige budsjettet med 50% for første enhet, og jevnt på de neste fire.

(...)

Basert på en totalvurdering, med utgangspunkt i de ovenfor nevnte forutsetninger har departementet vurdert det dithen at en investering på mellom 225 og 250 mill. kroner i én produksjonsenhet med 1,41 tillatelse bør gi tilstrekkelig lønnsomhet til at prosjektet gjennomføres.»

Fiskeridirektoratet legger etter dette til grunn at prosjektet er avgrenset til én produksjonsenhet, og at investeringskostnadene er mellom 225 og 250 millioner kroner.

Søker anfører i e-post 24. mars 2019 at Fiskeridirektoratet og departementet har beregnet maksimal biomasse basert på 200 000 fisk med snittvekt 5,5 kg, men at søker har brukt snittvekt 5,7 kg i søknaden og at maksimal biomasse derfor bør rettes til 1 140 tonn. I søknaden har søker oppgitt snittvekt 5,7 kg. I brev av 22. mai 2017 skriver søker at:

«vi har valgt å dimensjonere en enhet på 22 000m³ som svarer til at vi kan sette ut 200 000 fisk i enheten og vokse frem til snittstørrelse på Ca. 5,5 kg ved slakt. Maks biomasse per enhet blir da 1 150 tonn, som svarer til 50kg/m³, som vi mener er passende tetthet i lukkede enheter. Enheten vil designes til 75kg/m³ i snitt fisketetthet, men det er for å kunne ha en margin på avvik i produksjonsplan m.m. Med den valgte størrelse mener vi der er balansert risiko for hvor stor biomasse vi ønsker å ha per enhet, og for å få best mulig økonomisk drift. Samtidig vil denne størrelse på oppdrettsenhet ikke trenge dispensasjon fra lovkrav om maks 200 000 fisk per enhet.»

Fiskeridirektoratet bemerker at søkers tall ikke er konsistente, og at det er søker som er nærmest til å bære risikoen for eventuelle feil i innsendt dokumentasjon. Dersom vi legger til grunn maksimal fisketetthet lik 50 kg/m³ som søker mener er «*passende tetthet i lukkede enheter*» og indre volum lik 22 000 m³ i enheten, vil dette tilsvare maksimalt 1 100 tonn biomasse. Med 200 000 fisk tilsvare dette gjennomsnittlig slaktevekt lik 5,5 kg. Fiskeridirektoratet kan etter dette ikke se at det er gjort feil i Fiskeridirektoratets beregning av maksimal biomasse per enhet.

Fiskeridirektoratet tildeler Mowi utviklingstillatelser med til sammen 1 100 tonn maksimalt tillatt biomasse.

6.6 Betydelige investeringer

Det er et vilkår for tildeling av utviklingstillatelser at det omsøkte prosjektet innebærer «*betydelige investeringer*», laksetildelingsforskriften § 23b første ledd. Ordlyden gir en klar anvisning på at de estimerte prosjektinvesteringene må være av en vesentlig størrelse. I tilknytning til dette vilkåret er det i retningslinjene presisert at ordningen med utviklingstillatelser som utgangspunkt omfatter de store prosjektene som næringen ikke selv vil og/eller kan ta risikoen ved å realisere på egen hånd. Det fremgår av retningslinjene at det i vurderingen av hva som er en betydelig investering kan tas hensyn til den reelle størrelsen

på investeringen. Det er ifølge retningslinjene også en viss adgang til å ta hensyn til søkers evne til å foreta investeringene.

På grunnlag av redegjørelsen ovenfor i avsnitt 6.5 legger Fiskeridirektoratet til grunn at investeringskostnadene i dette prosjektet er mellom 225 og 250 millioner kroner.

Ifølge Fiskeridirektoratets statistikkundersøkelse utgjorde samlede investeringer i næringen for selskaper med matfiskproduksjon av laks og regnbueørret 2 062 millioner kroner i 2016. Samlede investeringer inkluderer utstyr som bygninger, sjøanlegg, transportmidler, data etc. Investeringskostnadene i dette prosjektet utgjør dermed 11-12 % av de totale investeringer i næringen i 2016.

Fiskeridirektoratet har også sett nærmere på selskapets årlige investeringer de siste årene. Årsregnskapene for 2015-2017 viser at Mowi Norway AS i gjennomsnitt har hatt årlige investeringskostnader på 777 millioner kroner. Prosjektets investeringskostnader utgjør dermed om lag 30% av de gjennomsnittlige årlige investeringskostnadene til Mowi Norway AS.

Fiskeridirektoratet legger avgjørende vekt på investeringenes størrelse i dette prosjektet sammenlignet med de samlede investeringene i næringen. Fiskeridirektoratet er etter dette kommet til at det omsøkte prosjektet innebærer «*betydelige investeringer*», jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd første punktum.

6.7 Oppfyllelse av kompetansekrav

Det fremgår av laksetildelingsforskriften § 23b tredje ledd at søker skal dokumentere hvordan virksomheten vil ivareta den faglige kompetansen som er nødvendig for å oppfylle formålene med utviklingstillatelse. Retningslinjene viser til at i tillegg til å oppfylle vilkårene i akvakulturdriftforskriften § 6 må prosjektet inneha relevant faglig kompetanse til å gjennomføre prosjektet. Videre må søker dokumentere i søknaden at personer med tilstrekkelig kompetanse er engasjert i prosjektet, slik at prosjektet styres på en forsvarlig måte.

Følgende aktører er så langt involvert i prosjektet:

Mowi er søker for utviklingstillatelsene, og skal stå for praktisk drift av konseptet. Selskapet har noe erfaring fra drift i lukket teknologi. Mowi er Norges største oppdrettsselskap og dekker hele verdikjeden innenfor oppdrettsnæringen.

ØPD Group tilbyr løsninger innen blant annet akvakultur og har utviklet teknologien på Marine Donut. Selskapet har lang erfaring med plastmekanisk produksjon og sveisetjenester, og tilbyr prosjektering og ingeniørtjenester. Selskapet har også erfaring med blant annet flere

utviklingsprosjekter innen akvakultur som f.eks. Preline Fish Farming System AS og Fish Globe AS.

IDEA Solutions AS og Acona AS er leid inn av ØPD Group for å gjøre analyser av Marine Donut. IDEA Solutions er et ingeniørfirma som ble etablert i 2014. Firmaet er spesialisert innenfor konstruksjonsanalyse og styrkeberegninger. Acona AS ble etablert i 1988 og er et konsultentselskap som i hovedsak jobber opp mot oljenæringen.

Søker har vist i de vedlagte CV-er at personene som står bak Marine Donut har lang erfaring innen akvakultur. Kompetansen innen akvakultur synes dermed å være ivaretatt. Fiskeridirektoratet finner at søker og samarbeidspartnere i dette prosjektet har tilstrekkelig kompetanse og gjennomføringsevne til å gjennomføre prosjektet som forutsatt i søknaden og oppnå innovasjon innenfor rammene gitt i søknaden.

6.8 Varighet

Utviklingstillatelse kan gis for inntil 15 år, jf. laksetildelingsforskriften § 23 første ledd. Varighet av tillatelse til særlige formål skal fastsettes etter en konkret behovsvurdering. Ved vurdering av varighet for utviklingstillatelse skal tidsaspektet for utviklingsaktiviteten tillegges vekt, jf. § 23b sjette ledd. Ifølge retningslinjene til sistnevnte bestemmelse vil varigheten bero på det konkrete prosjektet og hvor lang tid som er nødvendig for å utvikle prosjektet og foreta uttesting. Det følger videre at prosjekter kan innebære blant annet konstruksjon av prototyper og testanlegg og fullskala prøveproduksjon.

Mowi har søkt om utviklingstillatelse for en periode på inntil 7 år.

Tilsagn om utviklingstillatelse kan ikke tas i bruk før lokaliteten er klarert og tillatelsesdokument utstedt. Det vil si at varigheten av tillatelsen først begynner å løpe fra tidspunktet tillatelsesdokumentet blir utstedt. Fiskeridirektoratet finner at tillatelsene kan gis med en varighet på inntil 7 år.

Dersom det skulle vise seg å bli nødvendig kan søkes om forlengelse av tillatelsene, jf. laksetildelingsforskriften § 23. En eventuell søknad om forlengelse må være Fiskeridirektoratet i hende minimum ett år før tillatelsene går ut.

6.9 Dokumentasjon og kunnskapsdeling

Etter laksetildelingsforskriften § 23 b fjerde ledd er det en forutsetning for tildeling av utviklingstillatelse at utviklingsprosjektet dokumenteres på en metodisk forsvarlig måte og at kunnskapen fra prosjektet skal deles slik at den kommer hele næringen til gode.

Fiskeridirektoratet legger til grunn at Mowi i utgangspunktet skal gjøre all informasjon fra prosjektet offentlig tilgjengelig før utløpet av prosjektperioden. For at kunnskapen skal kunne deles er det avgjørende at alle utviklingstrinn og de ulike elementene i prosjektet

dokumenteres på en standardisert og anerkjent måte slik at andre kan dra nytte også av enkelte mindre deler av prosjektet.⁶

Det fremgår av retningslinjene⁷ til laksetildelingsforskriften § 23b fjerde ledd at dersom det er aktuelt å søke om patentering for enkelte deler av eller hele prosjektet, kan det settes en frist for når det senest må være søkt om patentering, for å sikre at kunnskapen kommer andre til nytte.

Fiskeridirektoratet setter frist for å søke om patentering for enkelte deler av eller hele prosjektet. Fristen for å søke om patentering er før utløpet av prosjektperioden (inntil syv år fra lokalitet er klarert og tillatelsesdokument utstedt) og før eventuell konvertering av utviklingstillatelsene.

6.10 Målkriterier

I henhold til laksetildelingsforskriften § 23 b femte ledd skal det ved tildeling av tillatelse fastsettes hvordan innehaver av tillatelsen skal rapportere fremdriften i utviklingsprosjektet til Fiskeridirektoratet. Det skal også fastsettes målkriterier for når prosjektet anses gjennomført. Fiskeridirektoratet har fastsatt målkriteriene i tabellen nedenfor etter dialog med søker. Alle leveransene nevnt i målkriteriene er fra søker til Fiskeridirektoratet. Dersom Mowi mener at enkelte opplysninger skal unntas fra offentlighet, skal Mowi i tillegg også levere en offentlig versjon av de aktuelle leveransene.

Målkriterium 1	Prosjektinformasjon
1.1 Prosjektplan	Leveranse
En oppdatert prosjektplan for hele prosjektperioden skal utarbeides før prosjektstart.	Søker skal levere en prosjektplan. Planen skal inneholde alle aktuelle milepæler og leveranser spesifisert i målkriteriene og tidspunkt for milepælene og leveransene. Ved større endringer sendes oppdatert plan. Prosjektet skal informere Fiskeridirektoratet når milepæler nås.
1.2 Risikovurdering	Leveranse
Søker skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, og utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.	Før første utsett av fisk skal søker levere rapport som dokumenterer risikovurdering og hvordan risikoen skal håndteres for alle faser av prosjektet, samt plan for hvordan risikovurderinger skal holdes oppdatert fortløpende.

⁶ Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret til § 23b fjerde ledd, Nærings- og fiskeridepartementet, 21. juni 2016

⁷ Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret til § 23b fjerde ledd, Nærings- og fiskeridepartementet, 21. juni 2016

1.3 Informasjonsdeling	Leveranse	Kunnskapsdeling
Søker skal utarbeide en hensiktsmessig plattform for deling av kunnskap og erfaringer som spesifisert under de aktuelle målkriteriene.	Søker skal informere Fiskeridirektoratet når plattformen er i drift.	Søker skal vedlikeholde plattformen i henhold til vilkår om kunnskapsdeling i de spesifiserte målkriteriene. Plattformen for kunnskapsdeling skal være offentlig tilgjengelig i hele prosjektperioden.
1.4 Fakta om prosjektet	Leveranse	Kunnskapsdeling
Søker skal så snart prosjekteringen av Marine Donut er ferdigstilt utarbeide et fakta-ark med nøkkelinformasjon om anleggets egenskaper.	Fakta-arket skal minimum inneholde en oversikt over hvilke utfordringer prosjektet har til hensikt å løse og hvordan, samt hoveddimensjoner, funksjonalitet, og leverandører.	Fakta-arket skal publiseres av Fiskeridirektoratet og søker på en hensiktsmessig måte.
Målkriterium 2	Prosjekteringsfasen	
2.1 Modelltest	Leveranse	Kunnskapsdeling
<p>Søker skal i forbindelse med prosjektet bygge en modell og utført tilstrekkelig uttesting i et havlaboratorium.</p> <p>En modelltestrapport skal utarbeides. Den skal som et minimum inneholde en beskrivelse av hvilke parametere som skal undersøkes, beskrivelse av testoppsett, grunnlag for bygging/skalering av modell, miljø, forventede resultater, målinger, datainnsamling og resultater. Korrelasjon mellom modelltest og forventede resultater/ beregninger skal diskuteres og vurderes. Rapporten må i tillegg inneholde sammendrag, konklusjon og beskrivelse</p>	Rapporter fra modelltester. Kalibreringsrapport.	<p>Offentlig versjon av rapportene som ikke inneholder opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt vedrørende selskapet eller selskapets leverandører skal publiseres av søker og Fiskeridirektoratet på en hensiktsmessig måte.</p> <p>Eventuelle resultater som kan gi ny innsikt på fagfeltet publiseres på egnet måte i samråd med Fiskeridirektoratet (f.eks. vitenskapelig artikkel).</p>

av/anbefalinger om videre analyser.		
2.2 Erfaringsdeling	Leveranse	Kunnskapsdeling
Når detaljdesign og hovedanalyser er ferdigstilt skal søker presentere utfordringer knyttet til design og ny teknologi i oppdrettsbransjen for næringen.	<p>Holde presentasjoner for næringen på relevante arenaer, eksempelvis konferanser og seminar.</p> <p>Presentasjoner</p>	<p>Det skal holdes presentasjon(er). Aktuelle presentasjoner skal publiseres av Fiskeridirektoratet og søker.</p>
2.3 Designverifikasjon	Leveranse til Fiskeridirektoratet	
<p>Det skal utføres en tredjeparts designverifikasjon av hele konseptet. En kompetent og uavhengig tredjepart skal verifisere at prosjekteringsgrunnlaget tilfredsstiller sikkerhetskrav for denne type anlegg, inkludert sikkerhet mot rømming i henhold til NYTEK-forskriften og andre relevante regelverk.</p> <p>Verifikasjonen skal baseres på gjennomgang av designrapporter, tegninger, uavhengige beregninger, alt etter hva som er hensiktsmessig vurdert ut ifra kvalitative risikovurderinger og dialog med tredjepart.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Verifikasjonsrapport fra tredjepart som dokumenter at prosjekteringsgrunnlaget tilfredsstiller gjeldende sikkerhetskrav • All dokumentasjon som ligger til grunn for verifikasjonsrapporten 	
2.4 Register over endringer fra søknadsbeskrivelse	Leveranse	Kunnskapsdeling
Endringer fra beskrivelser i søknaden skal begrunnes og registreres i et register.	<ul style="list-style-type: none"> • Register over endringer. Etter hver fase i prosjektet skal registeret være oppdatert. • Registeret skal være oppdatert etter hver fase i prosjektet. Ved hver hovedfase i prosjektet skal aktuell del av registeret sammenfattes i en rapport 	<p>Offentlig versjon av rapportene som ikke inneholder opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt vedrørende selskapet eller selskapets leverandør skal publiseres av Fiskeridirektoratet og</p>

	som oppsummerer endringer og begrunnelser for valgene.	søker på en hensiktsmessig måte.
Målkriterium 3	Byggefasen	
3.1 Bygging/utførelse av konseptet og sertifikater	Leveranse	
Marine Donut, både prototype og fullskala anlegg, skal bygges i henhold til prosjekteringsgrunnlaget som inkluderer både strukturelle og funksjonelle krav. En uavhengig tredjepart med relevant kompetanse skal følge opp prosessen for å sikre samsvar og kvalitet. Utførelsen skal dokumenteres og det skal ved ferdigstilling foreligge «as-built»-dokumentasjon, innebefattet sertifikater nødvendig for anleggssertifisering i henhold til NYTEK-forskriften § 24.	<ul style="list-style-type: none"> • Dokumentasjon fra tredjepart på at Marine Donut er bygget og testet i henhold til gitte spesifikasjoner. • As-built dokumentasjon • Alle nødvendige sertifikater og annen relevant dokumentasjon som kreves i forbindelse med anleggssertifisering i henhold til NYTEK-forskriften leveres i forbindelse med målkriterium 6.1. 	
Målkriterium 4	Transport- og installasjonsfasen	
4.1 Transport og installasjon	Leveranse	
Før transport av anlegget fra verft til lokalitet skal prosjektet dokumentere aksept fra kvalifisert assurandør for sikker transport og installasjon av anlegget. Eventuelt kan selskapet være egenassurandør. Arrangement og metode for løft og transport skal dokumenteres.	<p>Godkjent plan for transport og installasjon.</p> <p>Dokument som viser arrangement og metode for transport og løft.</p>	
Målkriterium 5	Funksjonstesting	
5.1 Funksjonstesting av merd	Leveranse	Kunnskapsdeling
Før første utsett av fisk skal det dokumenteres at kritiske systemer fungerer etter formålet og at alle nødvendige operasjoner kan utføres.	<ul style="list-style-type: none"> • Testplan og prosedyrer • Funksjonstestrapport 	Offentlig versjon av funksjonstestrapport som ikke inneholder opplysninger underlagt lovbestemt

En testperiode avsluttes med en funksjonstestrapport med en oversikt over hva som er testet og resultater.		taushetsplikt vedrørende selskapet eller selskapets leverandør skal publiseres av Fiskeridirektoratet og søker på en hensiktsmessig måte.
Målkriterium 6	Anleggssertifisering	
6.1 Anleggssertifisering	Leveranse	
Før anlegget kan brukes til akvakultur skal det foreligge et anleggssertifikat i henhold til NYTEK-forskriften kapittel 7.	Anleggssertifikatet skal rapporteres via Altinn på kjent måte. Eventuell annen relevant dokumentasjon som ikke meldes inn via Altinn etter de prosedyrer som gjelder for dette, skal rapporteres inn til Fiskeridirektoratet direkte.	
Målkriterium 7	Måleprogram	
7.1 Måleprogram	Leveranse	Kunnskapsdeling
Søker skal senest 3 måneder før oppstart av en produksjonssyklus fremlegge et program for hvordan resultater i driftsfasen skal dokumenteres. Programmet skal beskrive hvilke målinger og parametere som vil gjøre seg gjeldende under uttesting og hvordan innsamlede data skal lagres og kunne bearbeides videre. Dette være seg miljøparametere, tilvekst, fiskevelferd og teknisk ytelse.	Måleprogram skal oversendes Fiskeridirektoratet for godkjenning.	Offentlig versjon av måleprogram som ikke inneholder opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt om selskapet eller selskapets leverandører skal publiseres av søker og Fiskeridirektoratet på en hensiktsmessig måte.
Målkriterium 8	Driftsfasen	
8.1 Produksjonssyklus	Leveranse	Kunnskapsdeling
Søker skal dokumentere erfaringer fra produksjonssyklusen i prototypen og for minimum 2 utsett i fullskala versjon av Marine Donut fra utsett av fisk til slakt i henhold til målkriteriene 1.1 og 7.1. Prosjektet må gjennomføre et tilstrekkelig antall utsett, med	For hver produksjonssyklus skal det leveres en midtveisrapport og en rapport ved endt syklus i henhold til måleprogram. Rådata fra måleresultater vedlegges.	Offentlig versjon av rapporter som ikke inneholder opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt vedrørende selskapet eller selskapets leverandører skal publiseres av Fiskeridirektoratet og

lang nok varighet, til at målingene som inngår i programmet blir utført og gir resultater som er egnet til å gjøre en evaluering av prosjektet i henhold til målkriterium 7.1.		søker på en hensiktsmessig måte.
Målkriterium 9	Sluttrapport	
9.1 Evaluering	Leveranse	Kunnskapsdeling
<p>Kunnskapen fra prosjektet skal deles slik at den kommer hele næringen til gode.</p> <p>Søker skal utarbeide en sluttrapport før søknad om eventuell konvertering av utviklingstillatelser.</p> <p>Sluttrapporten skal som et minimum inneholde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En evaluering av prosjektet med basis i måleresultater som er fremkommet fra datainnsamling utført i henhold til måleprogrammene, tester som er utført og øvrige erfaringer fra prosjektperioden. • Tegninger, bilder, grafiske fremstillinger, spesifikasjoner, aktuelle måledata, opparbeidet kunnskap og beskrivelser av hendelser. • En vurdering av Marine Donut etter prosjektets interne suksesskriterier og en evaluering med tanke på om teknologien kvalifiserer for videre utvikling frem mot kommersialisering av konseptet. • Erfaringen fra 	Sluttrapport oversendes Fiskeridirektoratet.	<p>Offentlig versjon av sluttrapport som ikke inneholder opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt vedrørende selskapet eller selskapets leverandører skal publiseres av søker og Fiskeridirektoratet på en hensiktsmessig måte.</p> <p>Eventuelle resultater som kan gi ny innsikt på fagfeltet publiseres på egnet måte i samråd med Fiskeridirektoratet (f.eks. vitenskapelig artikkel).</p>

prosjektperioden, herunder også erfaringer som vil føre til endrede prosedyrer eller vesentlige designendringer/modifikasjoner etter den definerte prosjektperioden.		
--	--	--

6.11 Særlig om miljø

Akvakultur vil etter sin art innebære en påvirkning av miljøet. Tillatelse til akvakultur innebærer at myndighetene har akseptert en viss påvirkning av det omkringliggende miljø, jf. Ot. prp. nr. 61 (2004-2005) s. 65. Kravet til at akvakultur utøves på en miljømessig forsvarlig måte medfører at produksjonen ikke på noe tidspunkt fører til vesentlige negative effekter på miljøet, jf. Ot. prp. nr. 61 (2004-2005) s. 64.

Fiskeridirektoratet vurderer at kunnskapsgrunnlaget i saken er tilstrekkelig, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet kan ikke se at det er særlig usikkerhet knyttet til virkningene av dette prosjektet på naturmiljøet. Direktoratet er derfor kommet til at det beskrevne prosjektet er i samsvar med føre-vår prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9. Økning i samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10, er vurdert av Nærings- og fiskeridepartementet i høringsnotat 12. juni 2015 ved innføringen av ordningen:

«Formålet med å etablere ei ordning med utviklingsløyve er å legge til rette for å kunne drive fram løysningar som utviklar næringa vidare, mellom anna løysningar som tek vare på miljøet. Tildeling av slike løyve vil kunne gi auka totalproduksjon, men verknaden av dette vil vere avgrensa i og med at utnytting krev klarert lokalitet. Det er då gjort ei vurdering av bæreevna til den aktuelle lokaliteten av relevante myndigheiter.»

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at tiltakshaver betaler og kravet i naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er hensyntatt gjennom akvakulturloven og tilhørende forskriftsverk.

Fiskeridirektoratet har kommet til at tildeling av utviklingstillatelser til Marine Donut er miljømessig forsvarlig, jf. akvakulturloven §§ 6 og 10 og i tråd med tildelingsbestemmelsene for utviklingstillatelser, jf. laksetildelingsforskriften § 23b.

Fiskeridirektoratet bemerker at miljøpåvirkningen av akvakulturproduksjon vil være avhengig av anleggets lokalisering. Fiskeridirektoratet har ikke tatt stilling til lokalitetsspesifikke spørsmål. Miljøpåvirkning vil bli vurdert av de relevante myndighetene før eventuell klarering av lokalitet.

7 Særlig om oppfølging

Ifølge retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse skal det føres alminnelig tilsyn i utviklingsfasen. Fiskeridirektoratet vil i tillegg kunne be om ytterligere informasjon og delta som observatør ved forskjellige faser av prosjektet.

8 Klagerett

Vedtaket kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28. Fristen for å klage er tre uker, jf. forvaltningsloven § 29. Se også vedlagte orientering.

Med hilsen

Øyvind Lie
direktør

Anne B. Osland
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Mowi Norway AS

Postboks 4102
Sandviken

5835

BERGEN

Kopi til:

Nærings- og fiskeridepartementet

Postboks 8090 Dep

0032

OSLO